

РОЗДІЛ 6. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Розвиток сучасного суспільства у світі відбувається в епоху швидкого розвитку інформаційних технологій у всіх сферах діяльності людини, в тому числі в сфері освіти. Тому одним із основних шляхів вирішення завдання модернізації освіти стає впровадження інформаційних технологій та поєднання їх із традиційними освітніми засобами. З кожним роком питання забезпечення належного рівня використання інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі стає більш актуальним. Досвід викладачів вищих навчальних закладів показує ефективність впровадження інформаційно-комунікативних технологій у викладанні англійської мови. Інформаційно-комунікативні технології дозволяють залучати студентів до процесу навчання, підвищувати мотивацію студентів та інтерес до вивчення англійської мови. Використання інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі дає можливість викладачу скоротити час на засвоєння матеріалу за рахунок наочності та перевірити знання студентів в інтерактивному форматі.

У статті розглянуто використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій у процесі викладання англійської мови у вищих навчальних закладах. Теоретично обґрунтовано аспекти інформаційно-комунікативних технологій у процесі навчання іноземної мови. Проаналізовано досвід впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітньому процесі вищих навчальних закладів. Охарактеризовано переваги та недоліки їх застосування у навчанні іноземної мови.

У контексті аналізу використання інформаційних технологій у вищих навчальних закладах України проаналізовано досвід використання Quizlet (додаток, який допомагає при вивченні нових слів, фраз, термінів швидше й ефективніше) у викладанні англійської мови в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Ключові слова: інформаційно-комунікативні технології, англійська мова, вищий навчальний заклад, Quizlet.

The development of modern society in the world takes place in the era of rapid development of information technologies in all fields of human activity, including education. Therefore, one of the main ways of solving the problem of education modernization is the introduction of information technologies and combination with traditional educational means.

The issue of ensuring the high level of information and communication technologies in the educational process becomes more urgent every year. The experience of teachers of higher education institutions shows the effectiveness of information and communication technologies integration in teaching English. Information and communication technologies enable students to be involved in the learning process, increase students' motivation and their interest in learning English. The use of information and communication technologies in the educational process gives the possibility to reduce the time for mastering the material at the expense of clarity and to check students' knowledge in the interactive form.

The article deals with the use of modern information and communication technologies in the process of teaching English in higher education. Aspects of information and communication technologies in the process of learning a foreign language are theoretically grounded. The experience of information and communication technologies implementation in the educational process of higher educational institutions is analyzed and the main advantages and disadvantages of their application are characterized.

The experience of using Quizlet (an application that helps in learning new words, phrases, terms faster and more effectively) in teaching English at the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute of Igor Sikorsky" was analyzed in the context of the analysis of information technologies in higher educational establishments of Ukraine.

Key words: information and communication technologies, English language, higher education, Quizlet.

УДК 372.881.111.1

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-3-40>

Крюкова Є.С.,

канд. пед. наук,

доцент кафедри англійської мови
технічного спрямування

Національний технічний університет

України «Київський політехнічний

інститут імені Ігоря Сікорського»

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Майже всі аспекти сучасного життя, такі як інженерія, медицина, право, менеджмент, освіта пов'язані із сучасними та інноваційними технологіями. Інформаційні технології є невід'ємною частиною сучасного світу, вони здебільшого і визначають подальший економічний та суспільний розвиток людства. Багато інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) пов'язані з освітою. Вони пропо-

нуються у більшості навчальних закладів для того, щоб задовольнити потреби вищих стандартів.

Питання забезпечення належного рівня викладання іноземної мови з кожним роком стає більш актуальним. Тому викладачу англійської мови потрібно не лише показувати високу компетентність та професіоналізм, а також творче ставлення до викладання та вміння впроваджувати в освітній процес інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі для підвищення якості професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах стало предметом дослідження багатьох науковців: С.І. Архангельський, М.І. Жалдак, О.П. Значенко, Г.О. Козлакова, В.І. Луговий, Ж.В. Таланова. Висвітлення ІКТ у підготовці викладачів іноземної мови містяться у працях Н. Авшенюк, О. Артеменко, Т. Борової, О. Грецької, І. Грітченко, С. Деркач, Т. Лозицької, Л. Морської, О. Подзигун, Є. Полат та інших. Використання ІКТ у процесі викладання та вивчення іноземних мов досліджують В. Краснопольський, Є. Полат, І. Роберт, П. Сердюков, Д. Таушан.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Недостатня розробленість теоретичного і практичного аспектів впровадження та методик використання ІКТ в освітньому процесі вищих навчальних закладів, а також її значущість зумовили вибір цієї статті.

Мета статті. Метою дослідження є аналіз та ефективність ІКТ у вищих навчальних закладах у викладанні англійської мови.

Визначено основні цілі:

- теоретично обґрунтувати аспекти інформаційно-комунікативних технологій в процесі навчання іноземної мови;
- розглянути досвід впровадження ІКТ в освітньому процесі вищих навчальних закладів;
- охарактеризувати основні переваги та недоліки застосування ІКТ у навчанні іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Навчання англійської мови не можливо уявити без впровадження інформаційно-комунікативних технологій навчання, які перетворюють навчання на живий творчий процес, стимулюють інтерес до навчальної діяльності та сприяють формуванню творчого мислення.

ІКТ належать до технологій, які забезпечують доступ до інформації через телекомунікації. В широкому сенсі ІКТ – це технології опрацювання інформації за допомогою комп'ютера та телекомунікаційних засобів. І. Захарова під ІКТ розуміє «спосіб роботи з інформацією: це і сукупність знань про способи та засоби роботи з інформаційними ресурсами, і спосіб та засоби збору, обробки та передавання інформації для набуття нових відомостей про об'єкт, що вивчається» [5].

Н. Фоміних визначає ІКТ як «сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією» [11].

І. Ставицька зазначає, що важливість і необхідність впровадження ІКТ у навчання обґрунтовується міжнародними експертами і вченими. ІКТ торкаються всіх сфер діяльності людини, але,

мабуть, найбільш сильний позитивний вплив вони мають на освіту, оскільки відкривають можливості впровадження абсолютно нових методів викладання і навчання [9].

Н. Фоміних підкреслює, що інформаційно-комунікаційні технології навчання мають давати відповіді на наступні питання:

– як організувати в комп'ютерному середовищі навчальний процес з урахуванням специфіки конкретної навчальної дисципліни, навчальних та практичних цілей;

– які засоби ІКТ і як використовувати, яким змістом їх наповнювати, як контролювати їх якість [11].

Г. Боднар у своїй статті «Впровадження інформаційних технологій у навчальний процес як запорука фахової компетентності» визначає ІКТ як універсальний спосіб пізнавально-дослідницької діяльності і друге за значущістю (після традиційної писемності) знакове знаряддя обміну інформацією та педагогічного впливу [2]. Засобами ІКТ А. Янковець у своєму дослідженні пропонує називати «комплекс технічних, програмно-апаратних, програмних засобів, систем і пристроїв, що функціонують на базі засобів обчислювальної техніки; сучасних засобів і систем інформаційного обміну, що забезпечують автоматизацію введення, накопичення, збереження, обробки, передачі й оперативного керування інформацією» [12].

До засобів ІКТ зараховують: комп'ютерну техніку, периферійне устаткування, засоби інтернет-технологій, засоби телекомунікації (мережеве устаткування, програмні комплекси, телефонні та безпроводні лінії, волоконно-оптичні та супутникові канали зв'язку та інше) і їхній інструментарій. Стосовно освітньої сфери людської діяльності ІКТ поділяються на такі групи: а) засоби отримання (переробки) інформації: відео-, кіно-, фото-, веб-, телекамери, сканери та інші; б) засоби переробки та збереження інформації: комп'ютери, мобільні засоби, які запам'ятовують інформацію; в) засоби передачі інформації: телефони, телекси, факси, модеми, а також самі канали зв'язку (супутникові, аналогові, телефонні, оптоволоконні); г) засоби для наочного представлення (візуалізації) інформації: комп'ютерні проектори, кіно-, відео- і слайдпроектори, відеомагнітофони, DVD-плеєри, телевізори, монітори, принтери, типографські комплекси та інше [1].

Усі результати технічного прогресу створені для того, щоб покращити навчання студентам і викладачеві. Так, додатки для телефону можуть допомогти створити цікаві заняття та полегшити процес вивчення англійської мови. Досвід роботи педагогічних університетів України (Київський національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського», Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана) свідчить, що впровадження ІКТ у навчальний

процес забезпечує активне, творче оволодіння студентами предмета іншомовним спілкуванням, дозволяє викласти матеріал на вищому рівні. Їх використання відкриває нові можливості в організації навчального процесу.

Так, у Київському національному лінгвістичному університеті при вивченні англійської мови студенти використовують відкриті платформи для створення на їх основі інтерактивних ігор, квестів та вікторин. Використовуючи платформу Content Generator (<http://contentgenerator.net>) та вибравши один із 15 шаблонів, викладач створює серію інтерактивних вправ та ігор для викладання лексики. Потім гра використовується у навчанні, її розміщують на платформі Moodle, яку зараз використовують багато вищих навчальних закладів України. Ігри переважно ґрунтуються на запитаннях з різноманітним вибором, містять різні типи підказок (іноді неправильні) та рівні на основі сюжетної лінії, обраної автором. Основне завдання викладача – створити якомога більше запитань, щоб зробити гру цікавою та різноманітною.

У контексті аналізу використання ІКТ у вищих навчальних закладах України, автор хотів би поділитися досвідом використання Quizlet у викладанні ESP у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського».

Quizlet – додаток, який допомагає при вивченні нових слів, фраз, термінів швидше й ефективніше. Quizlet працює в режимі карток та надає план, коли і що потрібно завчити або повторити матеріал. Quizlet.Live – гра, яка допоможе закріпити лексику, навчить бути більш сконцентрованим і працювати в команді.

Виявлено позитивні сторони використання цієї технології. Слід зазначити, що під час виконання завдань студенти встановлюють дуже гарні стосунки між собою. Деякі зі студентів насолоджуються духом змагання, музикою, яка лунає, коли вони відповідають на питання. Студенти відповіли, що навчання в ігровій формі набагато цікавіше, а завдання легше сприймаються візуально.

Необхідно звернути увагу і на труднощі, які виникають у використанні Quizlet. Так, студенти іноді не виконують деякі завдання, оскільки часові обмеження занадто маленькі. Деякі студенти іноді нервують, виконуючи завдання, бо бояться програти у змаганні. Іноді виникають труднощі з інтернет-зв'язком, що відволікає студентів від роботи та не дозволяє їм виконувати завдання. Необхідно також звернути увагу на те, що зовсім несподівано найкращих результатів у виконанні завдань досягають студенти, які при виконанні традиційних завдань рідко виявляють ініціативу і не мають найвищих показників ефективності. Це

свідчить про значний мотиваційний вплив цієї технології та її ефективність в активному залученні студентів до навчальної діяльності.

Ще існує унікальна платформа TED, на якій можна знайти цікаві ідеї, винаходи, спостереження зібрані виступи на будь-які теми. National Geographic Learning разом з TED розробив додаток Learn English with TED talks. У ньому надаються відео і завдання до них. Там можна не тільки дивитися корисні виступи, але і вчити нові слова, граматику і розмовну мову. Learn English with TED talks допомагає студентам поглянути на світ з іншого боку, спонукати до дії, змусити говорити, адже тут піднімаються питання, на які можна дискутувати годинами.

Форми і методи використання інформаційно-комунікаційних технологій на занятті англійської мови залежать від змісту та мети, яку ставить викладач. Слід виділити деякі загальні, найбільш ефективні прийоми впровадження ІКТ. При вивченні нового матеріалу ІКТ дозволяє ілюструвати різноманітні наочні засоби. При закріпленні нової теми та для перевірки знань ІКТ – це самоперевірка і мотивація для навчання та спосіб вираження себе. Для викладача – це засіб якісного контролю знань, виявлення середнього рівня. ІКТ також використовується як додатковий матеріал для поглиблення знань.

Висновки. Досвід автора, а також досвід інших вчених підкреслює ефективність використання ІКТ у викладанні англійської мови. Інформаційно-комунікативні технології дозволяють залучати студентів до процесу навчання, підвищують мотивацію студентів та дозволяють підвищувати інтерес до вивчення англійської мови. Сьогодні викладач, який використовує інформаційно-комунікативні технології в освітньому процесі, має можливість зробити заняття більш цікавим та динамічним. Впровадження ІКТ дає можливість викладачу скоротити час на засвоєння матеріалу за рахунок наочності та перевірити знання студентів в інтерактивному форматі.

На підставі результатів дослідження можна зробити висновок, що використання ІКТ має позитивний досвід та може бути корисним для навчання та творчого використання в Україні, де процес впровадження інформаційних технологій у сферу освіти лише починається. Використання різних технологій у викладанні англійської мови показало її ефективність та доцільність, оскільки студенти демонструють більш активне залучення та глибшу мотивацію до вивчення мови.

Перспективним напрямом подальших досліджень автор вважає розроблення методики поєднання традиційних методів навчання з використанням ІКТ.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андрущенко В.П. Світанок Європи: Проблеми формування нового учителя для об'єднаної Європи XXI століття / В.П. Андрущенко. К. : Знання України, 2011. 1099 с.
2. Боднар Г.В. Впровадження інформаційних технологій (ІТ) у навчальний процес як запорука фахової компетентності: [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/obraz/33/2250-vprovadzhennya-informacijnix-technologij-it-u-navchalnij-proces-yak-zaporuka-faxovo%D1%97-kompetentnosti.html>.
2. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навчальний посібник / О.П. Буйницька. К. : Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
3. Вовк Л.П. Збірник навчальних програм із загальнопедагогічної підготовки / Л.П. Вовк, О.С. Падалка. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. 188 с.
4. Дерешко Б.Ю. Классификация информационно-коммуникационных образовательных технологий и их использование в учебном процессе вуза / Б.Ю. Дерешко // Телекоммуникации и информатизация образования. 2005. № 6. С. 92–103 (53)
5. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании : учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед. / И.Г. Захарова. М. : Академия, 2003. 192 с.
6. Пасічник О. Гейміфікація процесу навчання іноземної мови студентів закладів вищої освіти (2018). [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/6400/1>.
7. Рубан Л.М. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі викладання іноземної мови студентам вищих навчальних закладів / Л.М. Рубан // Наукові записки / Кіровоградський державний педагогічний університет ім. Володимира Винниченка. Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. (Серія: Філологічні науки (мовознавство). Випуск 136. С. 188–192.
8. Скуратівська М.О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України. Режим доступу <http://intkonf.org/skurativska-mo-suchasni-metodi-ta-tehnologiyi-vikladannya-inozemnih-mov-u-vischij-shkoli-ukrayini/>.
9. Ставицька І.В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>.
10. Уровицька Ю.М. Інформаційно-комунікаційні технології у вищих навчальних закладах: алгоритм впровадження / Ю.М. Буровицька // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2016. Вип. 133. С. 23–26. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2016_133_8.
11. Фоміних Н.Ю. Сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології» та їх значення на сучасному етапі модернізації освіти: [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9084/1/ped905_77.pdf.
12. Янковець А.В. Підготовка майбутніх перекладачів засобами інформаційнокомунікаційних технологій у вищих військових навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Янковець Андрій Володимирович. Хмельницький, 2005. 190 с.